

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Viešos konsultacijos rezultatų apžvalga

Mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų iš klientų gautų lėšų apsaugos didinimas

2019

Mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų iš klientų gautų lėšų apsaugos didinimas
Viešos konsultacijos rezultatų apžvalga
2019

Turinys

Įvadas.....	4
Bendras poreikio didinti EPI / MĮ klientų lėšų apsaugą vertinimas	4
Konkrečių viešos konsultacijos dokumente aptartų priemonių vertinimas	4
Lėšų laikymo Lietuvos banke galimybė	4
Lėšų diversifikavimo reikalavimai ir investavimo galimybės panaudojimas	5
Specializuoto banko galimybė.....	5
EPI / MĮ klientų lėšų, laikomų kredito įstaigose, įtraukimas į indėlių draudimo sistemą	5
Specialus klientų lėšų sąskaitos statusas, įtvirtinant lėšų neliečiamumą (apsaugą nuo praradimo) bankrutavus kredito įstaigai (patikėjimo indėlis)	6
EPI / MĮ klientų apsaugos didinimo alternatyvos ES mastu	7
Kitos galimos priemonės, gerinančios EPI / MĮ klientų lėšų apsaugą	8
Lietuvos banko nuomonė ir tolesni veiksmai.....	8

Santrumpos

EPI	elektroninių pinigų įstaiga
ES	Europos Sąjunga
LBA	Lietuvos bankų asociacija
MĮ	mokėjimo įstaiga
VĮ IID	VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“

ĮVADAS

2019 m. birželio mėn. Lietuvos bankas paskelbė viešą konsultaciją „Mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų iš klientų gautų lėšų apsaugos didinimas“. Konsultacijos dokumente aptariamos su EPĮ / MĮ klientų lėšų apsauga susijusios problemos ir galimos nacionalinės bei ES lygio priemonės klientų lėšų apsaugai padidinti.

Konsultacijos tikslas – sužinoti suinteresuotųjų šalių nuomonę dėl dokumente aptariamų priemonių, kad Lietuvos bankas galėtų įvertinti konkrečių priemonių poreikį ir įgyvendinimo pagrįstumą.

Atsakymus į viešą konsultaciją pateikė dvi EPĮ / MĮ sektorių vienijančios asociacijos (Mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų asociacija ir asociacija „FINTECH HUB LT“), trys EPĮ, Lietuvos bankų asociacija, VI „Indėlių ir investicijų draudimas“ ir Lietuvos Respublikos finansų ministerija. Lietuvos bankas taip pat organizavo susitikimus su suinteresuotosiomis šalimis.

Šiame dokumente pateikiama apibendrintos gautos nuomonės, Lietuvos banko vertinimas ir planuojami tolesni veiksmai.

BENDRAS POREIKIO DIDINTI EPĮ / MĮ KLIENTŲ LĖŠŲ APSAUGĄ VERTINIMAS

EPĮ / MĮ sektoriaus atstovų nuomonė dėl poreikio didinti EPĮ / MĮ klientų lėšų apsaugą nėra vienoda. Mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų asociacija, vienijanti seniausiai Lietuvoje įsisteigusias EPĮ / MĮ, mano, kad dabartinės priemonės yra pakankamos ir EPĮ / MĮ turi galimybę tinkamai pasirinkti priemones klientų lėšų apsaugai. EPĮ / MĮ sektorius, konkuruodamas su bankais, dažnai išsiskiria paslaugų prieinamumu (platus tinklas) ir jų kaina. Jei papildomos priemonės lemtų didesnes išlaidas, tai mažintų EPĮ / MĮ galimybes konkuruoti su kitais mokėjimo paslaugų teikėjais. Ši asociacija nepasisakė dėl konkrečių aptariamų priemonių. Asociacija „FINTECH HUB LT“ (vienija daugiau nei 30 EPĮ / MĮ) ir atsakymus pateikusios atskiros EPĮ mano, kad svarbu pagerinti EPĮ / MĮ sektoriaus galimybes užtikrinti iš klientų gautų lėšų apsaugą.

LBA nemano, kad EPĮ / MĮ turi prastesnes sąlygas apsaugoti iš klientų gautas lėšas, palyginti su kitais mokėjimo paslaugų teikėjais, dėl to tai neturėtų daryti neigiamos įtakos jų galimybei konkuruoti mokėjimų rinkoje. Vertinant konsultacijos dokumente aptartas nacionalines priemones, LBA atkreipia dėmesį, kad kyla klausimas dėl tokių priemonių atitikties ES teisei, dėl to geriausias sprendimas būtų priemonių, skirtų EPĮ / MĮ klientų lėšų apsaugai, suderinimas ir suvienodinimas ES lygiu. LBA taip pat pabrėžia, kad įgyvendinamos papildomos priemonės neturėtų lemti didesnės administracinės naštos kitiems rinkos dalyviams.

KONKREČIŲ VIEŠOS KONSULTACIJOS DOKUMENTE APTARTŲ PRIEMONIŲ VERTINIMAS

LĖŠŲ LAIKYMO LIETUVOS BANKE GALIMYBĖ

EPĮ / MĮ palaiko lėšų laikymo Lietuvos banke galimybės išplėtimą. Dabar esanti galimybė klientų lėšas laikyti Lietuvos banke, pasiekiami besinaudojančioms mokėjimo sistemos paslaugomis įstaigoms, suteikia alternatyvą lėšų laikymui bankuose, tačiau ji nėra prieinama visoms EPĮ / MĮ. Galimybės išplėtimas leistų ir mokėjimo sistemos paslaugomis nesinaudojančioms įstaigoms (pvz., joms nėra poreikio vykdyti mokėjimus naudojantis mokėjimo sistemos paslaugomis) laikyti lėšas centriniame banke. Tikimasi, kad pradėti naudotis lėšų laikymo Lietuvos banke paslauga be mokėjimų vykdymo galimybės būtų paprasčiau ir greičiau, nei pradėti naudotis mokėjimo sistemos paslaugomis. Be to, būtų didelė reputacinė nauda – kadangi centrinio banko bankrotas nėra įmanomas, klientų lėšų laikymas Lietuvos banke leidžia EPĮ / MĮ užtikrinti praktiškai visišką klientų lėšų saugumą ir taip sustiprinti savo įvaizdį klientų akyse.

EPĮ / MĮ atsakymuose taip pat nurodo, kad joms būtų aktuali galimybė laikyti lėšas Lietuvos banke ne tik eurais, bet ir kitomis dažnai naudojamomis valiutomis. Tai leistų EPĮ / MĮ efektyviau teikti mokėjimų užsienio

valiuta paslauga. Kaip vienas iš lėšų laikymo Lietuvos banke trūkumų yra nurodoma būtent tai, kad Lietuvos banke yra galimybė laikyti tik eurus.

Kitas paminėtas trūkumas – Lietuvos banko taikomos neigiamos palūkanos už lėšų likutį, tai didina klientų lėšų saugojimo kainą. Kita vertus, nepaisant to, lėšų laikymas Lietuvos banke – viena pigiausių alternatyvų.

LBA nuomone, lėšų laikymo Lietuvos banke galimybės išplėtimas būtų efektyviausia nagrinėjama nacionalinė priemonė. Taip pat tai būtų logiškas pasirinkimas, nes Lietuvos bankas prižiūri EPĮ / MĮ ir žino jų veiklos specifiką bei riziką.

Finansų ministerijos nuomone, vienodos galimybės sudarymas visoms EPĮ / MĮ laikyti klientų lėšas sąskaitoje Lietuvos banke, nesiejant to su naudojimosi mokėjimo sistemos paslaugomis, atitinka tikslą padidinti EPĮ / MĮ klientų lėšų apsaugą, be to, tai sumažintų problemą, kai dėl kredito įstaigos bankroto prarandamos EPĮ / MĮ klientų lėšos.

LĖŠŲ DIVERSIFIKAVIMO REIKALAVIMAI IR INVESTAVIMO GALIMYBĖS PANAUDOJIMAS

EPĮ / MĮ vertinimu pagrindiniai klientų lėšų investavimo galimybės trūkumai yra susiję su poreikiu naudotis tarpininkų paslaugomis, investavimo paslaugos kaina, profesinių žinių trūkumu, investicijų vertės praradimo rizika. Pažymima, kad investavimo alternatyva aktualesnė didesnėms brandžioms įstaigoms. Investavimo galimybės nepatrauklumą lemia ir dabartinė mažų (neigiamų) palūkanų aplinka.

Investavimo galimybė nėra EPĮ / MĮ vertinama kaip patraukli alternatyva pagerinti klientų lėšų apsaugą, visgi būtų naudinga, jei būtų aiškesni diversifikavimo ir investavimo reikalavimai. Kaip geroji praktika pateikiamas Jungtinės Karalystės pavyzdys, kur yra pateikiami gidai ir rekomendacijos dėl tokios veiklos. EPĮ / MĮ atkreipia dėmesį, kad nustatant reikalavimus būtų labai naudingos konsultacijos su EPĮ / MĮ, sprendžiant dėl jų nereiktų atsižvelgti į daug skirtingų dimensijų, užtektų nustatyti investavimo objekto ir investicijų trukmės reikalavimus. Taip pat buvo išreikšta nuomonė, kad Lietuvos bankas galėtų pateikti konkrečių vertybinių popierių vertinimą. Vis dėlto reikalavimai neturėtų apriboti investavimo galimybės (t. y. neturėtų būti per daug griežti ir pasirinkimą mažinantys reikalavimai).

Finansų ministerija teigiamai vertina išsamesnių iš klientų gautų lėšų diversifikavimo skirtingose kredito įstaigose ir lėšų investavimo į saugų, likvidų ir mažos rizikos turtą reikalavimų nustatymą. Vis dėlto sutinkama, kad investicijų vertės praradimo rizika ir toliau būtų.

SPECIALIZUOTO BANKO GALIMYBĖ

EPĮ specializuoto banko galimybės nelaiko perspektyvia siekiant pagerinti klientų lėšų apsaugą. Įvardijami šios galimybės trūkumai: bankams taikomi griežti veiklos modelio reikalavimai ir reikalinga atitinkama patirtis, padidėsianti administracinė našta, taip pat poreikis teikti kreditavimo paslaugą. Norint pakeisti licenciją į specializuoto banko licenciją, prireiktų nemažai investicijų, be to, tai ilgai užtruktų. EPĮ nurodo, kad šis sprendimas tinkamas tik didelėms ir patyrusioms įstaigoms.

EPĮ / MĮ KLIENTŲ LĖŠŲ, LAIKOMŲ KREDITO ĮSTAIGOSE, ĮTRAUKIMAS Į INDĖLIŲ DRAUDIMO SISTEMĄ

EPĮ / MĮ nuomone, kredito įstaigose laikomos EPĮ / MĮ klientų lėšos turėtų patekti į draudžiamuosius indėlius. Draudimas, kai maksimali draudimo suma taikoma vienai EPĮ / MĮ, neatsižvelgiant į bendrą klientų skaičių ir jų laikomą sumą, sumažintų riziką prarasti klientų lėšas dėl kredito įstaigos bankroto. Tačiau esminis poveikis būtų, jei draudimo suma būtų taikoma kiekvieno EPĮ / MĮ kliento atžvilgiu.

Įtraukimas į indėlių draudimą yra susijęs su papildomomis kredito įstaigų išlaidomis, kurios, EPI / MĮ manymu, būtų perkeltos joms. Taip pat EPI / MĮ patirtų papildomų išlaidų dėl techninio galutinių klientų identifikavimo reikalavimo (kai draudimas taikomas kiekvieno kliento atžvilgiu). Šie aspektai EPI / MĮ įvardijami kaip pagrindiniai šios alternatyvos trūkumai. Taip pat atkreipiamas dėmesys, kad dėl papildomų reikalavimų kredito įstaigoms jos gali nenorėti užmegzti verslo santykių su EPI / MĮ.

LBA nuomone, ši alternatyva yra mažiausiai priimtina iš aprašytų nacionalinių priemonių. LBA nurodo, kad, įgyvendinus šią alternatyvą, būtų iškreiptos konkurencinės sąlygos tarp Lietuvoje registruotų kredito įstaigų ir užsienio bankų filialų, nes jiems būtų taikomos skirtingos sąlygos. Taip pat būtų iškreipta konkurencija tarp EPI / MĮ ir bankų, nes EPI / MĮ klientų lėšų saugumas ir jų paslaugų patrauklumas būtų didinamas kredito įstaigų sąskaita.

LBA nuomone, jei būtų įgyvendinama ši alternatyva, siekiant, kad kredito įstaigos nepatirtų papildomų išlaidų, susijusių su įgyvendinimu, turėtų būti nustatytos tokios pačios sąlygos kaip ir depozitinių sąskaitų atveju, įmokos turėtų būti apskaičiuojamos laikant, kad visos lėšos priklauso vienam indėlininkui. Prireikus identifikuoti galutinius naudos gavėjus (klientus), ši pareiga turėtų tekti tiesiogiai EPI / MĮ, kad nebūtų nepagrįstai padidinta administracinė našta kredito įstaigoms.

VĮ IID nurodo, kad indėlių draudimu siekiama apsaugoti indėlininkų paskolintus pinigus kredito įstaigoms šių nemokumo atveju. Taigi remiantis šiuo tikslu ir turi būti aiškinamos indėlių draudimo nuostatos. Teisės aktai numato priemones, kurių turi imtis EPI / MĮ, kad apsaugotų iš klientų gautas lėšas EPI / MĮ bankroto atveju, tačiau tai nereiškia, kad kredito įstaigose laikomos EPI / MĮ klientų lėšos yra draudžiamos indėlių draudimu. VĮ IID atkreipia dėmesį, kad iš EPI / MĮ reikalaujama įdiegti veiksmingą rizikos valdymo sistemą, o tai reiškia, jog jos turi rūpestingai pasirinkti kredito įstaigas, kuriose laiko (saugo) iš klientų gautas lėšas, ir atitinkamai prisiimti dėl to kylančią riziką.

Finansų ministerija, kaip ir VĮ IID, pastebi, kad indėlių draudimo tikslas yra finansinio stabilumo užtikrinimas. Konsultaciniame dokumente nurodyta priemonė reikštų didesnes įmokas kredito įstaigoms, tačiau nėra pakankamai atskleistas išlaidų pasidalijimas su EPI / MĮ, kurių klientus siekiama apsaugoti. Finansų ministerija taip pat atkreipia dėmesį, kad siūloma priemonė neapimtų Lietuvoje filialus įsteigusių kredito įstaigų ar teikiančių paslaugas neįsisteigus, o tai suponotų rinkos iškraipymus ne tik ES, bet ir Lietuvoje. Finansų ministerijos nuomone, dėl konsultaciniame dokumente aptariamo EPI / MĮ klientų lėšų, laikomų kredito įstaigose, apsaugos būdo, kai draudimo išmoka būtų taikoma kiekvieno EPI / MĮ kliento atžvilgiu, reikėtų apsispręsti tada, kai ES lygiu bus svarstomi Indėlių draudimo direktyvos¹ pakeitimai. Finansų ministerijos vertinimu, EPI / MĮ klientų lėšų draudimas, kai įstaiga gautų draudimo išmoką iki nustatytos maksimalios draudimo sumos (neatsižvelgiant į turimų klientų skaičių), prieštarauja tiek Indėlių draudimo direktyvai, tiek Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymui.

SPECIALUS KLIENTŲ LĖŠŲ SĄSKAITOS STATUSAS, ĮTVIRTINANT LĖŠŲ NELIEČIAMUMĄ (APSAUGĄ NUO PRARADIMO) BANKRUTAVUS KREDITO ĮSTAIGAI (PATIKĖJIMO INDĖLIS)

Patikėjimo indėlio koncepcija² vertinama skirtingai. Viena EPI / MĮ asociacija nurodo, kad reikėtų išsamesnės analizės, ar toks būdas būtų efektyvus gerinant EPI / MĮ klientų lėšų apsaugą. Viena įstaiga nurodo, kad pritarėtų patikėjimo indėlio koncepcijos įtvirtinimui. Didžiausi matomi trūkumai yra susiję su galimais

¹ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/49/ES dėl indėlių garantijų sistemų.

² Patikėjimo indėlis kredito įstaigoje turėtų specialų statusą, numatantį apsaugą nuo praradimo kredito įstaigos bankroto atveju. Siekiant tai užtikrinti, indėlio lėšos negalėtų būti naudojamos kredito įstaigos veikloje, jos turėtų būti atskirtos ir laikomos atskirai nuo nuosavų kredito įstaigos lėšų.

išaugšiančiomis EPI / MĮ išlaidomis (dėl padidėjusios administracinės naštos kredito įstaigoms, kuri lemtų atitinkamą paslaugos įkainį).

Dabartiniam reguliavimui trūksta aiškumo, todėl depozitinių sąskaitų naudojimas neužtikrina, kad EPI / MĮ klientų lėšos, saugomos depozitinėse sąskaitose, nėra naudojamos kredito įstaigos veikloje ir kad jos būtų atgautos kredito įstaigos bankroto atveju. Patikėjimo indėlio samprata, jei tokia būtų pradėta taikyti, būtų naudinga ir kitoms institucijoms, turinčioms pareigą saugoti atskirtas klientų lėšas, pavyzdžiui, finansų maklerio įmonėms, valiutos keitimo įstaigoms, sutelktinio finansavimo platformoms, tarpusavio skolinimosi platformoms.

Buvo išreikšta nuomonė, kad turėtų būti užtikrinama patikėjimo indėlio samprata (t. y. kredito įstaigose laikomos klientų lėšos būtų apsaugotos nuo kredito įstaigos bankroto poveikio), jei EPI / MĮ klientų lėšos kredito įstaigose nėra draudžiamos indėlių draudimu.

LBA vertinimu, patikėjimo indėlio koncepcijos įtvirtinimas nespėtų EPI / MĮ klientų lėšų apsaugos klausimo. Tam reiktų atlikti Civilinio kodekso pakeitimus, abejojama, ar tai neprieštarautų teisės aktams, jei patikėjimo indėlio paslauga būtų nustatyta kaip privalomas reikalavimas, pakeitimai gali iškraipyti konkurenciją. Be to, tokius pakeitimus būtų brangu įgyvendinti.

Finansų ministerijos nuomone, EPI / MĮ galimybė klientų lėšas laikyti patikėjimo indėlyje suponuotų išskirtinį klientų, laikančių savo lėšas tokioje sąskaitoje, traktavimą bankrutavus kredito įstaigai ir paveiktų kitų kreditorių interesus, t. y. pastarųjų reikalavimų tenkinimo galimybes. Pagal Indėlių draudimo direktyvą indėlininkai apsaugomi iki 100 tūkst. Eur, o patikėjimo indėlio galimybė neturėtų tokio apribojimo – svarstytinis nevienodo indėlininkų apsaugos lygio ir nevienodų kredito įstaigų bei EPI / MĮ veiklos sąlygų pasekmės.

EPI / MĮ KLIENTŲ APSAUGOS DIDINIMO ALTERNATYVOS ES MASTU

EPI / MĮ atstovai palaiko ES lygio priemones, tačiau pirmenybę teiktų nacionalinėms priemonėms. Pagrindiniu ES lygio priemonių trūkumu nurodoma jų įgyvendinimo trukmė – ES teisės aktų pakeitimai užtruktų keletą metų, o sprendimų reikia jau dabar, nacionalinės priemonės galėtų būti įgyvendinamos greičiau. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos valstybės institucijų atstovai turi nemažai patirties, susijusios su *FinTech* sektoriumi, jie galėtų būti lyderiai formuojant ES darbotvarkę šiais klausimais.

EPI / MĮ klientų lėšų, laikomų kredito įstaigose, prilyginimas apdraustiesiems indėliams pagal indėlių draudimo reikalavimus, EPI nuomone, pagerintų EPI / MĮ klientų lėšų apsaugos sąlygas. Vis dėlto viena EPI / MĮ asociacija atkreipia dėmesį, kad šiuo metu nėra daug pasirinkimo dėl kredito įstaigų teikiamų paslaugų, todėl nevienodas režimas skirtingose valstybėse neturi reikšmingos įtakos renkant, kurioje kredito įstaigoje laikyti klientų lėšas.

EPI / MĮ palaiko mokėjimų banko koncepciją. Mokėjimų banko licencija leistų koncentruotis į mokėjimų veiklą (nereiktų kaip kredito įstaigoms teikti kreditavimo paslaugų) ir būtų garantuojama klientų lėšų apsauga, nes galiotų indėlių draudimo apsauga. Taip pat matoma reputacinė nauda – įstaigomis labiau pasitikėtų klientai ir kiti rinkos dalyviai. Vis dėlto, asociacijos nuomone, ši alternatyva būtų aktuali tik daliai EPI – toms, kurios turi daugiau patirties mokėjimų rinkoje (brandžioms įstaigoms). Ši alternatyva nebūtų labai patraukli dėl griežtų reikalavimų, taikomų bankams, taip pat dėl to, kad licencijos keitimo procesui reiktų daug laiko ir piniginių išteklių.

LBA nuomone, ES lygio priemonės ir vienodų sąlygų ES lygiu užtikrinimas būtų efektyviausias ir teisingiausias būdas garantuoti EPI / MĮ klientų lėšų apsaugą. Palaikoma mokėjimų banko koncepcija. Tai padidintų aiškumą dėl EPI / MĮ klientų lėšų apsaugos, taip pat suvienodintų konkuravimo sąlygas tarp EPI / MĮ ir kitų rinkos dalyvių tiek vienos valstybės lygmeniu (nebūtų skirtumų tarp vienoje valstybėje veikiančių įstaigų ir užsienio valstybių filialų), tiek tarp skirtingų valstybių (nebūtų skirtumų su reguliavimu susijusių sąlygų).

Finansų ministerija, pateikdama nuomonę dėl nacionalinės nuostatos, kuria EPI / MĮ klientų lėšos, laikomos kredito įstaigose, būtų įtraukiamos į indėlių draudimo sistemą, nurodo, kad šis klausimas turėtų būti sprendžiamas ES lygiu, svarstant Indėlių draudimo direktyvos pakeitimus.

KITOS GALIMOS PRIEMONĖS, GERINANČIOS EPI / MĮ KLIENTŲ LĖŠŲ APSAUGĄ

EPI / MĮ papildomai nurodė dar kelis aspektus, susijusius su klientų lėšų apsauga:

- kaip vienas iš apsaugos būdų teisės aktuose yra nustatytas privatus lėšų draudimas. Rinkoje praktiškai nėra tokią paslaugą siūlančių įmonių. Dėl to yra poreikis išsamiau išnagrinėti šią alternatyvą;
- yra poreikis leisti lėšas Lietuvos banke laikyti ne tik eurais, bet ir kitomis dažnai naudojamomis valiutomis. EPI / MĮ užtektų, jei būtų užtikrinta tik galimybė šias lėšas pervesti iš (i) kitų (-as) EPI / MĮ priklausančių (-ias) sąskaitų (-as);
- galėtų būti išplečiamas sąrašas, kokiose įstaigose leidžiama saugoti klientų lėšas: ne tik ES kredito įstaigose, bet ir bankuose ne ES šalyse, taip pat ne tik kredito įstaigose, bet ir kitose patikimose EPI. Lietuvos bankas galėtų nustatyti kriterijus arba konkrečias valstybes ir įstaigas, kurios laikomos patikimomis;
- galėtų būti leidžiama EPI / MĮ laisvanoriškai prisijungti prie Lietuvos indėlių draudimo sistemos;
- galiojanti alternatyva įsigyti garantiją arba laidavimą yra nepatraukli dėl paslaugos kainos ir poreikio tam tikrą lėšų sumą užšaldyti banko sąskaitoje.

Finansų ministerija atkreipė dėmesį, kad galėtų būti taip pat analizuojamos rizikos, susijusios su kitais klientų lėšų apsaugos būdais, ne tik su lėšų laikymu kredito įstaigos sąskaitoje. Pavyzdžiui, kai klientų lėšos apdraudžiamos draudimo sutartimi, gali bankrutuoti draudimo įmonė; klientų lėšas investavus, emitentas gali neišpirkti savo išleistų finansinių priemonių. Finansų ministerijos nuomone, turėtų būti siekiama didinti EPI / MĮ iš klientų gautų lėšų apsaugą renkantis bet kurį teisės aktuose nustatytą klientų lėšų apsaugos būdą.

LIETUVOS BANKO NUOMONĖ IR TOLESNI VEIKSMAI

Galimybė EPI / MĮ klientų lėšas laikyti Lietuvos banke šiuo metu nebus toliau plėtojama, kadangi tokia galimybė jau yra įgyvendinta mokėjimo sistemos CENTROLink naudotojams. CENTROLink naudotojai pagal klientų lėšų sumą (įsipareigojimus klientams) užima daugiau nei 95 proc. EPI / MĮ rinkos, todėl papildomas sprendimas kitoms EPI / MĮ suteiktų mažai papildomos naudos.

Pastebimas rinkos poreikis patikslinti, detalizuoti Lietuvos banko reikalavimus dėl iš klientų gautų lėšų investavimo ir dėl laikymo kredito įstaigose. Dėl to Lietuvos bankas planuoja atnaujinti Vidaus kontrolės, rizikos valdymo ir gautų lėšų apsaugos reikalavimus ir aiškiau nurodyti, kokios lėšos negali būti laikomos atskiroje kredito įstaigos sąskaitoje, kokios investicijos yra laikomos saugiu, likvidžiu ir mažos rizikos turtu, ir kaip jos turi būti atskirtos nuo kitų įstaigos nuosavų lėšų investicijų. Patikslinus reikalavimus rinkos dalyviams bus aiškiau, kaip vykdyti su klientų lėšų apsauga susijusias nuostatas, tačiau tai vis dėlto nepakeis klientų lėšų apsaugos galimybių iš esmės.

EPI / MĮ klientų lėšų, laikomų kredito įstaigose, įtraukimas į indėlių draudimo sistemą ir patikėjimo indėlio statuso įtvirtinimas nacionaliniu mastu turėtų tik ribotą poveikį, todėl siūloma toliau neplėtoti šių nacionalinių priemonių įgyvendinimo galimybių. Įgyvendinus šias priemones būtų taikomos skirtingos sąlygos Lietuvos Respublikoje veikiančių kredito įstaigų ir užsienio bankų filialų atžvilgiu. Dėl to, kad EPI / MĮ gali pasirinkti, ar naudotis Lietuvoje veikiančių kredito įstaigų, ar užsienio įstaigų paslaugomis, gali būti nepasinaudota

sudarytomis naujomis galimybėmis. Šių priemonių įgyvendinimas taip pat lemtų padidėsią administracinę našą kredito įstaigoms ir VĮ IID.

Atsižvelgiant į tai, kad nacionalinės priemonės, susijusios su klientų lėšų, laikomų kredito įstaigose, apsaugos didinimu, turėtų nedidelį poveikį ir galėtų būti taikomos tik ribotai, Lietuvos bankas sieks, kad EPI / MĮ klientų lėšų apsaugos didinimo klausimas būtų diskutuojamas ES lygiu. Šiuo metu vyksta Indėlių draudimo direktyvos peržiūra, kurios pakeitimais galima pasiekti norimų pokyčių. Europos bankininkystės institucija (EBI), pateikdama [nuomonę dėl Indėlių draudimo direktyvos](#)³, taip pat nagrinėja situaciją, kai kredito įstaigoje yra laikomas kitos įstaigos indėlis, kuriame ši įstaiga saugo savo klientų lėšas. EBI savo išvadoje nurodo, kad reikalingas Europos Komisijos išaiškinimas, taip pat išsamesnė šio klausimo analizė.

³ 236–248 paragrafai.